Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. rugsėjo 5 d.*

„Apeliacinis skundas – Ieškinys dėl žalos atlyginimo – SESV 340 straipsnio antra pastraipa – Pernelyg ilga proceso trukmė nagrinėjant bylą Europos Sąjungos Bendrajame Teisme – Ieškovės tariamai patirtos žalos atlyginimas – Sąvokos „viena įmonė“ netaikymas – Turtinė žala – Su banko garantija susijusios išlaidos – Priežastinis ryšys – Negautas pelnas – Neturtinė žala – Europos Sąjungos atsakomybė už žalą, padarytą dėl Bendrojo Teismo sprendimo atsiradusių Europos Sąjungos teisės pažeidimų – Atsakomybės nekilimas“

Sujungtose bylose C-447/17 P ir C-479/17 P

dėl atitinkamai 2017 m. liepos 25 d. ir 2017 m. rugpjūčio 8 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateiktų apeliacinių skundų

Europos Sąjunga, atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, iš pradžių atstovaujamo J. Inghelram ir K. Sawyer, vėliau – J. Inghelram,

apeliantė,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Guardian Europe Sàrl, įsteigtai Bertranže (Liuksemburgas), atstovaujamai solisitoriaus C. O'Daly ir advokato F. Louis,

ieškovei pirmojoje instancijoje,

Europos Sąjungai, atstovaujamai Europos Komisijos, atstovaujamos N. Khan, A. Dawes ir C. Urraca Caviedes,

atsakovei pirmojoje instancijoje (C-447/17 P),

ir

Guardian Europe Sàrl, įsteigta Bertranže, atstovaujama solisitoriaus C. O'Daly ir advokato F. Louis,

apeliantė,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Europos Sąjungai, atstovaujamai Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, iš pradžių atstovaujamo J. Inghelram ir K. Sawyer, vėliau – J. Inghelram,

* Proceso kalba: anglų.

Europos Sąjungai, atstovaujamai Europos Komisijos, atstovaujamos N. Khan, A. Dawes ir C. Urraca Caviedes,

atsakovei pirmojoje instancijoje (C-479/17 P),

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro pirmosios kolegijos pirmininko pareigas einanti Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta (pranešėja), teisėjai J.-C. Bonichot, E. Regan, C. G. Fernlund ir S. Rodin,

generalinis advokatas Y. Bot,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

susipažinęs su 2019 m. gegužės 16 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Atitinkamais apeliaciniais skundais Europos Sąjunga, atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (C-447/17 P), ir *Guardian Europe Sàrl* (C-479/17 P) prašo iš dalies panaikinti 2017 m. birželio 7 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Guardian Europe / Europos Sąjunga* (T-673/15, EU:T:2017:377, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo teismas, pirma, priteisė iš Europos Sąjungos, atstovaujamos Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, sumokėti *Guardian Europe* 654 523,43 EUR sumą turtinei žalai, kurią ši bendrovė patyrė dėl protingo bylos, kurioje priimtas 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimas *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (T-82/08, EU:T:2012:494) (toliau – byla T-82/08), išnagrinėjimo termino pažeidimo, atlyginti ir, antra, atmetė likusią ieškinio dalį.

Teisinis pagrindas

Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statutas

2 Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnyje numatyta:

„Apeliacinį skundą Teisingumo Teismui galima paduoti per du mėnesius nuo apskundžiamo sprendimo pranešimo dėl Bendrojo Teismo galutinių sprendimų ir to Teismo sprendimų, tik iš dalies išsprendžiančių esminius klausimus arba išsprendžiančių procesinius klausimus, susijusius su kompetencijos trūkumu ar nepriimtinumu grindžiamu paaiškinimu.

Tokį apeliacinį skundą gali paduoti bet kuri pagal visus savo reikalavimus arba jų dalį bylą pralaimėjusi šalis <…>“

Teisingumo Teismo procedūros reglamentas

3 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 174 straipsnį „[a]tsiliepimu į apeliacinį skundą reikalaujama apeliacinį skundą visiškai arba iš dalies patenkinti arba atmesti“.

4 Šio reglamento 176 straipsnyje nurodyta:

„1. Šio reglamento 172 straipsnyje nurodytos šalys per terminą, kuris atitinka atsiliepti į apeliacinį skundą nustatytą terminą, gali pateikti priešpriešinį apeliacinį skundą.

2. Priešpriešinis apeliacinis skundas turi būti pateiktas atskiru dokumentu, skirtingu nei atsiliepimas į apeliacinį skundą.“

5 Minėto reglamento 178 straipsnyje nustatyta:

„1. Priešpriešiniu apeliaciniu skundu reikalaujama visiškai arba iš dalies panaikinti Bendrojo Teismo sprendimą.

2. Juo taip pat gali būti reikalaujama panaikinti aiškų arba netiesioginį sprendimą dėl ieškinio, pareikšto Bendrajame Teisme, priimtinumo.

<…>“

Ginčo aplinkybės

6 2008 m. vasario 12 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo *Guardian Industries Corp.* ir *Guardian Europe* ieškinį dėl 2007 m. lapkričio 28 d. Komisijos sprendimo C(2007) 5791 *final* dėl [SESV 101] straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio procedūrų (byla COMP/39165 – Lakštinis stiklas) (toliau – ginčijamas sprendimas). Ieškinyje bendrovės Bendrojo Teismo iš esmės prašė iš dalies panaikinti šį sprendimą, kiek jis su jomis susijęs, ir sumažinti tuo sprendimu joms skirtą baudą.

7 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimu *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (T-82/08, EU:T:2012:494) Bendrasis Teismas ieškinį atmetė.

8 2012 m. gruodžio 10 d. *Guardian Industries* ir *Guardian Europe* pateikė apeliacinį skundą dėl 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (T-82/08, EU:T:2012:494).

9 2014 m. lapkričio 12 d. Sprendimu *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (C-580/12 P, EU:C:2014:2363) Teisingumo Teismas, pirma, panaikino 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimą *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (T-82/08, EU:T:2012:494), kiek tuo sprendimu buvo atmestas pagrindas, grindžiamas nediskriminavimo principo pažeidimu, kiek tai susiję su *Guardian Industries* ir *Guardian Europe* solidariai skirtos baudos dydžio apskaičiavimu, ir iš jų buvo priteistos bylinėjimosi išlaidos. Antra, Teisingumo Teismas panaikino ginčijamo sprendimo 2 straipsnį, kiek jame buvo nustatyta, kad *Guardian Industries* ir *Guardian Europe* solidariai skiriama 148 000 000 EUR dydžio bauda. Trečia, Teisingumo Teismas nustatė, kad *Guardian Industries* ir *Guardian Europe* už ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje konstatuotą pažeidimą solidariai skiriama 103 600 000 EUR dydžio bauda. Ketvirta, Teisingumo Teismas atmetė likusią apeliacinio skundo dalį. Penkta, Teisingumo Teismas paskirstė bylinėjimosi išlaidas.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

10 2015 m. lapkričio 19 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo *Guardian Europe* ieškinį, grindžiamą SESV 268 straipsniu ir 340 straipsnio antra pastraipa, pareikštą Europos Sąjungai, atstovaujamai Europos Komisijos ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo; juo prašoma atlyginti žalą, kurią ši bendrovė tariamai patyrė, pirma, dėl pernelyg ilgos proceso Bendrajame Teisme trukmės nagrinėjant

bylą T-82/08 ir, antra, dėl ginčijamame sprendime ir 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendime *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (T-82/08, EU:T:2012:494) padaryto vienodo požiūrio principo pažeidimo.

11 Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas nusprendė:

„1. Priteisti iš Europos Sąjungos, atstovaujamos Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, 654 523,43 EUR kompensaciją *Guardian Europe* <…> turtinei žalai, kurią ši bendrovė patyrė dėl protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo [byloje T-82/08], atlyginti. Prie šios kompensacijos pridedamos kompensacinės palūkanos, skaičiuojamos nuo 2010 m. liepos 27 d. iki šio sprendimo paskelbimo dienos, taikant valstybėje narėje, kurioje įsteigta ši bendrovė, už atitinkamą laikotarpį Eurostato (Europos Sąjungos statistikos tarnybos) konstatuotą metinę infliacijos normą.

2. Prie 1 punkte nurodytos kompensacijos pridedami delspinigiai, skaičiuojami nuo šio sprendimo paskelbimo iki visos sumos sumokėjimo, taikant palūkanų normą, kurią Europos Centrinis Bankas (ECB) taiko pagrindinėms savo refinansavimo operacijoms, padidintą dviem procentiniais punktais.

3. Atmesti likusią ieškinio dalį.

4. Priteisti iš *Guardian Europe* bylinėjimosi išlaidas, kurias patyrė [Europos] Sąjunga, atstovaujama Europos Komisijos.

5. Viena vertus, *Guardian Europe* ir, kita vertus, Europos Sąjunga, atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, padengia savo bylinėjimosi išlaidas.“

Šalių reikalavimai

12 Apeliaciniu skundu byloje C-447/17 P Europos Sąjunga, atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, Teisingumo Teismo prašo:

– panaikinti skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 1 punktą,

– atmesti kaip nepagrįstą pirmojoje instancijoje *Guardian Europe* pateiktą reikalavimą priteisti jai su banko garantijos išlaidomis susijusią 936 000 EUR sumą, kad būtų atlyginta žala, kurią ji tariamai patyrė dėl protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo byloje T-82/08, arba, nepatenkinus šio reikalavimo, sumažinti minėtą žalos atlyginimą iki 299 251,64 EUR, įskaitant kompensacines palūkanas, apskaičiuotas atsižvelgiant į tai, kad minėtą sumą sudaro atskiros sumos, kurios tapo mokėtinos skirtingu metu, ir

– priteisti iš *Guardian Europe* bylinėjimosi išlaidas.

13 *Guardian Europe* Teisingumo Teismo prašo:

– atmesti apeliacinį skundą ir

– priteisti iš apeliantės bylinėjimosi išlaidas.

14 Europos Sąjunga, atstovaujama Komisijos, Teisingumo Teismo prašo:

– patenkinti visus apeliacinio skundo reikalavimus ir

– priteisti iš *Guardian Europe* bylinėjimosi išlaidas.

15 Apeliaciniame skunde byloje C-479/17 P *Guardian Europe* Teisingumo Teismo prašo:

– panaikinti skundžiamą sprendimą, kiek jo rezoliucinės dalies 3 punkte iš dalies atmestas *Guardian Europe* reikalavimas atlyginti žalą, pagrįstas SESV 268 straipsniu ir 340 straipsnio antra pastraipa,

– priteisti iš Europos Sąjungos, atstovaujamos Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, žalos, kurią ji patyrė dėl to, kad Bendrasis Teismas pažeidė reikalavimus, susijusius su protingo bylos išnagrinėjimo termino laikymusi, atlyginimą, pervedant jai toliau nurodytas sumas, pirma, su kompensacinėmis palūkanomis nuo 2010 m. liepos 27 d. iki sprendimo dėl šio apeliacinio skundo priėmimo dienos pagal valstybėje narėje, kurioje įsteigta *Guardian Europe*, Eurostato konstatuotą metinės infliacijos normą už atitinkamą laikotarpį ir, antra, delspinigius, skaičiuojamus nuo sprendimo dėl šio apeliacinio skundo priėmimo dienos, taikant normą, kurią ECB nustato pagrindinėms savo refinansavimo operacijoms, padidintą dviem procentiniais punktais:

  – 1 388 000 EUR alternatyvių sąnaudų ar negauto pelno,

  – 143 675,78 EUR su banko garantija susijusių išlaidų,

  – sumą, nustatytą remiantis tam tikru ginčijamame sprendime *Guardian Europe* paskirtos baudos procentu, kaip neturtinę žalą;

– priteisti iš Europos Sąjungos, atstovaujamos Komisijos ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, žalos, kurią ji patyrė dėl to, kad Komisija ir Bendrasis Teismas pažeidė vienodo požiūrio principą, atlyginimą, pervedant jai toliau nurodytas sumas su, pirma, kompensacinėmis palūkanomis, skaičiuojamomis nuo 2010 m. lapkričio 19 d. iki sprendimo dėl šio apeliacinio skundo priėmimo dienos pagal valstybėje narėje, kurioje įsteigta *Guardian Europe*, Eurostato konstatuotą metinę infliacijos normą už atitinkamą laikotarpį ir, antra, delspinigiais, skaičiuojamais nuo sprendimo dėl šio apeliacinio skundo priėmimo dienos, taikant normą, kurią ECB nustato pagrindinėms savo refinansavimo operacijoms, padidintą dviem procentiniais punktais:

  – 7 712 000 EUR alternatyvių sąnaudų ar negauto pelno,

  – sumą, nustatytą remiantis tam tikru ginčijamame sprendime *Guardian Europe* paskirtos baudos procentu, kaip neturtinę žalą;

– nepatenkinus šio reikalavimo, grąžinti bylą Bendrajam Teismui ir

– priteisti iš Europos Sąjungos, atstovaujamos Komisijos ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, bylinėjimosi išlaidas.

16 Europos Sąjunga, atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, Teisingumo Teismo prašo:

– atmesti apeliacinį skundą ir

– priteisti iš *Guardian Europe* bylinėjimosi išlaidas.

17 Europos Sąjunga, atstovaujama Komisijos, Teisingumo Teismo prašo:

– atmesti apeliacinį skundą tiek, kiek jis pareikštas Komisijai, ir

– priteisti iš *Guardian Europe* jos pačios ir Europos Sąjungos, atstovaujamos Komisijos, bylinėjimosi išlaidas.

18 Priešpriešiniu apeliaciniu skundu byloje C-479/17 P Europos Sąjunga, atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, Teisingumo Teismo prašo:

– panaikinti sprendimą, kuriuo atmetamas reikalavimo kompensuoti negautą pelną nepriimtinumu grindžiamas prieštaravimas,

– *Guardian Europe* pateiktą reikalavimą kompensuoti negautą pelną pripažinti nepriimtinu ir

– priteisti iš *Guardian Europe* bylinėjimosi išlaidas.

19 *Guardian Europe* Teisingumo Teismo prašo:

– atmesti priešpriešinį apeliacinį skundą ir

– priteisti iš Europos Sąjungos, atstovaujamos Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, bylinėjimosi išlaidas.

20 2019 m. birželio 3 d. Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojos, einančios pirmosios kolegijos pirmininko pareigas, sprendimu bylos C-447/17 P ir C-479/17 P buvo sujungtos, kad būtų priimtas bendras sprendimas.

Dėl apeliacinio skundo byloje C-447/17 P

21 Apeliaciniame skunde byloje C-447/17 P Europos Sąjunga, atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, nurodo keturis pagrindus. Vis dėlto 2019 m. sausio 7 d. raštu ji atsisakė pirmojo, trečiojo ir ketvirtojo pagrindų, pateiktų grindžiant apeliacinį skundą.

Šalių argumentai

22 Iš dalies atsisakiusi apeliacinio skundo, grįsdama savo antrąjį ir vienintelį apeliacinio skundo pagrindą, Europos Sąjunga (apeliantė byloje C-447/17 P), atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, nurodo, kad skundžiamo sprendimo 161 punkte konstatuodamas, jog egzistuoja pakankamai tiesioginis priežastinis ryšys tarp protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo byloje T-82/08 ir žalos, kurią *Guardian Europe* patyrė dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo laikotarpiu, kai buvo viršytas minėtas terminas, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, aiškindamas sąvoką „priežastinis ryšys“.

23 Konkrečiai, apeliantė byloje C-447/17 P mano, kad Bendrasis Teismas rėmėsi klaidinga prielaida, kad pasirinkimas pateikti banko garantiją atliekamas vieninteliu laiko momentu, t. y. „pirminio pasirinkimo“ pateikti šią garantiją momentu. Kadangi pareiga mokėti baudą egzistavo viso proceso Sąjungos teismuose laikotarpiu, *Guardian Europe* turėjo galimybę sumokėti baudą ir taip įvykdyti tokią savo pareigą. Kadangi ši ieškovė turėjo galimybę bet kuriuo momentu sumokėti baudą, jos pačios pasirinkimas pakeisti šį mokėjimą banko garantija yra tęstinis jos pasirinkimas, trukęs per visą procesą. Taigi pagrindinė su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo priežastis yra jos pačios pasirinkimas nemokėti visos baudos ir pakeisti šį mokėjimą banko garantija, o ne protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimas.

24 Be to, tokį aiškinimą patvirtina šios bylos faktinės aplinkybės. Iš tiesų, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 156 punkto, *Guardian Europe* panaikino banko garantiją 2013 m. rugpjūčio 2 d., kai nebebuvo jokio ryšio su Sąjungos teismuose vykstančiu procesu, t. y. praėjus dešimčiai mėnesių nuo

2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (T-82/08, EU:T:2012:494) paskelbimo ir likus šešiolikai mėnesių iki 2014 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (C-580/12 P, EU:C:2014:2363) paskelbimo.

25 Europos Sąjunga, atstovaujama Komisijos, pritaria apeliantės byloje C-447/17 P pateiktiems argumentams.

26 *Guardian Europe*, kita apeliacinio proceso byloje C-447/17 P šalis, teigia, kad šiuo atveju Bendrojo Teismo vėlavimas buvo vienintelė priežastis, dėl kurios ši bendrovė patyrė papildomų su banko garantija susijusių išlaidų, dėl to ji visiškai nėra atsakinga. Tokiomis aplinkybėmis *Guardian Europe* pabrėžia, kad nusprendusi pateikti Komisijai banko garantiją ji nepažeidė jokios teisės normos, atvirkščiai, šis pasirinkimas yra visiškai teisėtas. Todėl, jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad teisėtas pasirinkimas pateikti banko garantiją lemia *Guardian Europe* „atsakomybę“, ieškinys dėl teisių, saugomų pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnį, pažeidimo taptų visiškai neveiksmingas tuo atveju, kai bendrovė nusprendžia dalį savo baudos padengti garantija.

27 *Guardian Europe* pažymi, kad egzistuoja skirtumas tarp, viena vertus, su banko garantija susijusių išlaidų, atsiradusių per protingo bylos išnagrinėjimo termino laikotarpį, kurios, remiantis jurisprudencija, suformuota, be kita ko, 2005 m. balandžio 21 d. Sprendime *Holcim* (*Deutschland) / Komisija* (T-28/03, EU:T:2005:139) ir 2007 m. gruodžio 12 d. Nutartyje *Atlantic Container Line ir kt. / Komisija* (T-113/04, nepaskelbta Rink., EU:T:2007:377), nėra atlygintinos, ir, kita vertus, su banko garantija susijusių išlaidų, atsiradusių praėjus minėtam terminui.

28 Šiuo klausimu, remdamasi 2005 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Holcim (Deutschland) / Komisija* (T-28/03, EU:T:2005:139) 62 punktu, *Guardian Europe* pabrėžia, kad viena iš pagrindinių priežasčių, dėl kurių Europos Sąjungos teismai nusprendė, kad su banko garantija susijusios išlaidos nėra atlygintinos, jei Komisijos sprendimas, kuriuo skiriama bauda, panaikinamas, yra tai, kad jau patirtos su pateikta banko garantija susijusios išlaidos turėjo būti sumokėtos bankams, neatsižvelgiant į galutinį ieškinio dėl panaikinimo rezultatą. Tačiau šis argumentas negali būti aiškiai taikomas šioje byloje, nes *Guardian Europe* nebūtų turėjusi mokėti papildomų su banko garantija susijusių išlaidų, jei Bendrasis Teismas būtų priėmęs sprendimą dėl jos ieškinio per protingą terminą.

29 *Guardian Europe* prašo Teisingumo Teismo atmesti apeliantės byloje C-447/17 P pateiktus argumentus, kiek tai susiję su pasirinkimo pateikti banko garantiją priskyrimu „tęstiniam pasirinkimui“, ir patvirtinti skundžiamo sprendimo 160 punkte pateiktą Bendrojo Teismo atliktą analizę.

30 *Guardian Europe* priduria, kad pagal valstybių narių teisę priežastinis ryšys nutrūksta tik tada, kai nukentėjusiojo elgesys laikomas pažeidimu. Šiuo atveju šios bendrovės elgesys negali būti laikomas pažeidimu, kadangi ji dėjo aktyvias pastangas paspartinti procesą Bendrajame Teisme ir kelis kartus susisiekė su kanceliarija teiraudamasi apie proceso eigą.

31 Taigi *Guardian Europe* prašo šį pagrindą atmesti.

Teisingumo Teismo vertinimas

32 Reikia priminti, kad, kaip Teisingumo Teismas jau yra pažymėjęs, SESV 340 straipsnio antroje pastraipoje nustatyta priežastinio ryšio sąlyga susijusi su pakankamai tiesioginiu Sąjungos institucijų elgesio ir žalos priežastiniu ryšiu, kurį turi įrodyti ieškovas, todėl elgesys, kuriuo kaltinama, turi būti pagrindinė žalos priežastis (2018 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Europos Sąjunga / Kendrion*, C-150/17 P, EU:C:2018:1014, 52 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

33 Taigi, siekiant nustatyti tiesioginį elgesio, kuriuo kaltinama Europos Sąjunga, atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, ir nurodytos žalos priežastinį ryšį, reikia išsiaiškinti, ar protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimas byloje T-82/08 yra pagrindinė žalos, atsiradusios dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo laikotarpiu, kai buvo viršytas minėtas terminas, priežastis.

34 Šiuo klausimu reikia pažymėti, jog nagrinėdamas Komisijai pareikštą ieškinį dėl žalos atlyginimo, be kita ko, siekiant, kad būtų atlygintos su garantija susijusios išlaidos, kurias patyrė apeliantai, norėdami sustabdyti sprendimų dėl nagrinėjamų grąžinamųjų išmokų susigrąžinimo galiojimą (vėliau šie sprendimai buvo atšaukti), Teisingumo Teismas nusprendė, kad kai sprendimu, kuriuo nurodoma sumokėti baudą, suteikiama ir galimybė pateikti užstatą, skirtą šiam mokėjimui ir delspinigiams užtikrinti, laukiant, kol bus nuspręsta dėl ieškinio, pareikšto dėl šio sprendimo, žala, kurią sudaro su garantija susijusios išlaidos, kyla ne iš minėto sprendimo, bet iš paties suinteresuotojo asmens pasirinkimo pateikti garantiją, o ne nedelsiant įvykdyti pareigą grąžinti. Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas konstatavo, kad nėra jokio tiesioginio elgesio, kuriuo kaltinta Komisija, ir nurodytos žalos priežastinio ryšio (šiuo klausimu žr. 2013 m. vasario 28 d. Sprendimo *Inalca ir Cremonini / Komisija*, C-460/09 P, EU:C:2013:111, 118 ir 120 punktus).

35 Skundžiamo sprendimo 160 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad protingo bylos T-82/08 išnagrinėjimo termino viršijimo ir su banko garantija susijusių išlaidų patyrimo laikotarpiu, kai buvo viršytas terminas, ryšio negalėjo nutraukti pirminis *Guardian Europe* pasirinkimas nemokėti dalies ginčijamu sprendimu skirtos baudos iš karto ir pateikti banko garantiją.

36 Konkrečiai kalbant, kaip matyti iš minėto skundžiamo sprendimo 160 punkto, abi aplinkybės, kuriomis Bendrasis Teismas rėmėsi prieidamas prie šio sprendimo pirmesniame punkte išdėstytos išvados, yra, viena vertus, tai, kad tuomet, kai *Guardian Europe* pareiškė ieškinį byloje T-82/08, ir tuomet, kai ši bendrovė pateikė banko garantiją, protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo nebuvo galima numatyti ir kad ši bendrovė galėjo pagrįstai tikėtis, jog šis ieškinys bus išnagrinėtas per protingą terminą, ir, kita vertus, tai, kad protingas bylos išnagrinėjimo terminas buvo viršytas vėliau, negu *Guardian Europe* pirmą kartą nusprendė pateikti minėtą garantiją.

37 Šios dvi aplinkybės neturi reikšmės konstatuojant, kad protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo byloje T-82/08 ir *Guardian Europe* patirtos žalos dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo laikotarpiu, kai buvo viršytas minėtas terminas, priežastinio ryšio negalėjo nutraukti šios įmonės pasirinkimas pateikti tą garantiją (žr. 2018 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Europos Sąjunga / Kendrion*, C-150/17 P, EU:C:2018:1014, 57 punktą).

38 Iš tiesų taip būtų tik jeigu būtų privaloma išlaikyti banko garantijos galiojimą, todėl įmonė, pareiškusi ieškinį dėl Komisijos sprendimo, kuriuo jai skirta bauda, ir nusprendusi pateikti banko garantiją tam, kad iš karto neįvykdytų šio sprendimo, prieš paskelbiant teismo sprendimą dėl šio ieškinio neturėjo teisės sumokėti minėtos baudos ir nutraukti jos pateiktos banko garantijos (2018 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Europos Sąjunga / Kendrion*, C-150/17 P, EU:C:2018:1014, 58 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

39 Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad, kaip ir banko garantijos pateikimas, jos galiojimo išlaikymas priklauso nuo laisvo atitinkamos įmonės vertinimo, atsižvelgiant į jos finansinius interesus. Iš tiesų Sąjungos teisėje nėra tokios nuostatos, kuria būtų kliudoma šiai įmonei bet kuriuo metu nutraukti jos pateiktą banko garantiją ir sumokėti skirtą baudą, jeigu, atsižvelgiant į pasikeitusias aplinkybes, palyginti su aplinkybėmis, buvusiomis pateikiant šią garantiją, ta įmonė mano, kad šis pasirinkimas jai yra naudingesnis. Taip, be kita ko, galėtų būti, jeigu, atsižvelgdama į Bendrojo Teismo proceso eigą, atitinkama įmonė manytų, kad sprendimas bus priimtas vėliau, nei ji iš pradžių tikėjosi, todėl su banko garantija susijusios išlaidos bus didesnės, nei ji iš pradžių numatė pateikdama šią garantiją (2018 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Europos Sąjunga / Kendrion*, C-150/17 P, EU:C:2018:1014, 59 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

40 Nagrinėjamu atveju, atsižvelgiant į tai, kad, pirma, 2010 m. vasario 12 d., t. y. praėjus dvejiems metams nuo ieškinio pareiškimo byloje T-82/08, joje dar net nebuvo surengta žodinė proceso dalis, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 133 punkte Bendrojo Teismo išdėstytų teiginių, ir, antra, terminas, kurį pati *Guardian Europe* ieškinyje pirmojoje instancijoje laikė įprastu terminu nagrinėti tokią bylą kaip T-82/08, yra būtent dveji metai, reikia konstatuoti, kad vėliausiai 2010 m. vasario 12 d. *Guardian Europe* negalėjo nežinoti, jog proceso trukmė minėtoje byloje gerokai viršys jos iš pradžių numatytą trukmę, ir kad ji galėjo iš naujo persvarstyti galimybę išlaikyti banko garantijos galiojimą, atsižvelgdama į papildomas išlaidas, kurios galėtų susidaryti dėl šios garantijos galiojimo išlaikymo.

41 Tokiomis aplinkybėmis protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimas byloje T-82/08 negali būti pagrindinė priežastis, lėmusi *Guardian Europe* patirtą žalą dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo laikotarpiu, kai buvo viršytas šis terminas. Iš tiesų, tokia žala atsirado dėl to, kad pati *Guardian Europe* pasirinko išlaikyti banko garantijos galiojimą visu proceso toje byloje laikotarpiu, nepaisydama dėl to kylančių finansinių pasekmių (žr. 2018 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Europos Sąjunga / Kendrion*, C-150/17 P, EU:C:2018:1014, 61 punktą).

42 Iš to, kas išdėstyta, matyti, jog konstatuodamas, kad egzistuoja pakankamai tiesioginis protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo byloje T-82/08 ir nuostolių, kurių patyrė *Guardian Europe* dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo laikotarpiu, kai buvo viršytas šis terminas, priežastinis ryšys, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai aiškino sąvoką „priežastinis ryšys“.

43 Šį pagrindą reikia pripažinti pagrįstu, todėl reikia patenkinti apeliacinį skundą byloje C-447/17 P ir panaikinti skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 1 punktą.

Dėl priešpriešinio apeliacinio skundo byloje C-479/17 P

Šalių argumentai

44 Vieninteliu pagrindu, pateiktu grindžiant priešpriešinį apeliacinį skundą byloje C-479/17 P, kurį reikia išnagrinėti pirmiau nei pagrindinį apeliacinį skundą šioje byloje, Europos Sąjunga (šį priešpriešinį apeliacinį skundą pateikusi šalis), atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 65 punkte atmetė prieštaravimą dėl nepriimtinumo, grindžiamą tuo, kad *Guardian Europe* negauto pelno kompensavimas panaikintų galutinio sprendimo, t. y. konkrečiai – 2014 m. gruodžio 23 d. Komisijos sprendimo (toliau – 2014 m. gruodžio mėn. sprendimas), teisinius padarinius.

45 Remdamasi tuo, kad delspinigiais, kuriuos Komisija sumokėjo *Guardian Europe* pagal 2014 m. gruodžio mėn. sprendimą, siekiama atlyginti žalą, kurią ši bendrovė patyrė dėl prarastos galimybės disponuoti nepagrįstai sumokėta bauda, priešpriešinį apeliacinį skundą pateikusi šalis byloje C-479/17 P teigia, kad *Guardian Europe* pateiktu reikalavimu atlyginti nuostolius dėl negauto pelno galiausiai siekia didesnio žalos atlyginimo nei tas, kurį Komisija nurodė minėtame sprendime.

46 Tačiau tam, kad būtų galima prašyti didesnio atlyginimo nei suma, kurios *Guardian Europe* negalėjo gauti dėl nepagrįstai sumokėtos baudos, ši bendrovė turėjo pareikšti ieškinį dėl minėto sprendimo panaikinimo. Taigi, priešingai, nei konstatuota skundžiamo sprendimo 64 punkte, šio reikalavimo atlyginti žalą tikslas ir poveikis būtų toks pat kaip ir prašymo panaikinti 2014 m. gruodžio mėn. sprendimą.

47 Tokiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas turėjo taikyti principą, pagal kurį galutinis sprendimas negali būti ginčijamas pareiškiant ieškinį dėl žalos atlyginimo, kurio tikslas ir poveikis yra tokie patys kaip ir ieškinio dėl panaikinimo, kuris išplaukia iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, be kita ko, iš 1966 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Schreckenberg / Komisija* (59/65, EU:C:1966:60) ir 1989 m. vasario 14 d.

Sprendimo *Bossi / Komisija* (346/87, EU:C:1989:59, 31–35 punktai) ir 2010 m. spalio 4 d. Nutarties *Ivanov / Komisija* (C-532/09 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2010:577, 23–25 punktai), todėl privalėjo atmesti kaip nepriimtiną *Guardian Europe* reikalavimą atlyginti žalą, kiek tai susiję su tariamai negautu pelnu.

48 *Guardian Europe* nesutinka su priešpriešinį apeliacinį skundą byloje C-479/17 P pateikusios šalies argumentais.

Teisingumo Teismo vertinimas

49 Reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją ieškinys dėl žalos atlyginimo, grindžiamas SESV 340 straipsnio antra pastraipa, buvo įtvirtintas kaip savarankiška priemonė, kuri turi ypatingą paskirtį teisių gynimo priemonių sistemoje, ir jai taikomos įgyvendinimo sąlygos, sukurtos atsižvelgiant į jos specifinį tikslą, todėl prašymo dėl panaikinimo pripažinimas nepriimtinu automatiškai nelemia reikalavimo atlyginti žalą nepriimtinumo (1993 m. birželio 21 d. Nutarties *Van Parijs ir kt. / Taryba ir Komisija*, C-257/93, EU:C:1993:249, 14 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

50 Vis dėlto, nors šalis gali pareikšti ieškinį dėl atsakomybės ir jokie teisės aktai neįpareigoja jos siekti neteisėto akto, sukėlusio jai žalos, panaikinimo, ji negali šitaip apeiti su tuo pačiu neteisėtumu susijusio prašymo, kuriuo siekiama to paties piniginio rezultato, nepriimtinumo (1995 m. spalio 26 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Pevasa ir Inpesca / Komisija*, C-199/94 P ir C-200/94 P, EU:C:1995:360, 27 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

51 Vadinasi, ieškinys dėl žalos atlyginimo turi būti pripažintas nepriimtinu, jeigu juo iš tiesų siekiama atšaukti individualų sprendimą, kuris tapo galutinis, o patenkinus šį ieškinį teisinės to sprendimo pasekmės būtų niekinės. Taip yra tuo atveju, jei ieškovė, pateikdama reikalavimą dėl žalos atlyginimo, siekia to paties rezultato, kurį gautų, jei būtų patenkintas ieškinys dėl panaikinimo, kurio ji nepateikė per nustatytą terminą (šiuo klausimu žr. 2010 m. spalio 4 d. Nutarties *Ivanov / Komisija*, C-532/09 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2010:577, 23 ir 24 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

52 Reikėtų patikrinti, ar, kaip teigia priešpriešinį apeliacinį skundą byloje C-479/17 P pateikusi šalis, *Guardian Europe* pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą pateiktu reikalavimu atlyginti žalą, norėdama gauti kompensaciją dėl tariamai negauto pelno, siekiama tokio paties rezultato, koks būtų pasiektas ieškiniu dėl panaikinimo dėl 2014 m. gruodžio mėn. sprendimo.

53 Kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 24 punkto, savo ieškiniu dėl žalos atlyginimo *Guardian Europe*, be kita ko, paprašė atlyginti žalą, kurią ji tariamai patyrė dėl, pirma, proceso trukmės byloje T-82/08 ir, antra, dėl ginčijamame sprendime ir 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendime *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (T-82/08, EU:T:2012:494) padaryto vienodo požiūrio principo pažeidimo; tą žalą sudarė negautas pelnas, susijęs su skirtumu tarp, viena vertus, delspinigių, Komisijos sumokėtų už baudos dalį, kurią 2014 m. lapkričio 12 d. Sprendime *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (C-580/12 P, EU:C:2014:2363) Teisingumo Teismas galiausiai pripažino paskirta nepagrįstai, ir, kita vertus, pelno, kurį ieškovė būtų galėjusi gauti, jei, užuot sumokėjusi Komisijai baudos dalį, kurią Teisingumo Teismas galiausiai pripažino paskirta nepagrįstai, šią sumą būtų investavusi į savo veiklą.

54 Be to, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 54 ir 55 punktų, savo 2014 m. gruodžio mėn. sprendimu Komisija grąžino baudos dalį, kurią Teisingumo Teismas pripažino nepagrįsta 2014 m. lapkričio 12 d. Sprendime *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), ir sumokėjo 988 620 EUR delspinigių už šią sumą.

55 Dėl šio sprendimo reikia priminti, kad, kaip Teisingumo Teismas jau yra pažymėjęs, iš SESV 266 straipsnio pirmos pastraipos matyti, jog institucija, kurios aktas buvo paskelbtas negaliojančiu, privalo imtis priemonių, būtinų sprendimui, kuriuo šis aktas buvo panaikintas, įvykdyti. Tai lemia, be kita ko, mokėtinų sumų sumokėjimą, nepagrįstai pervestos sumos grąžinimą ir delspinigių sumokėjimą. Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas patikslino, kad delspinigių pervedimas yra sprendimo dėl panaikinimo įvykdymo priemonė, kaip tai suprantama pagal SESV 266 straipsnio pirmą pastraipą, tiek, kiek juo siekiama kompensuoti nuostolius, kuriuos kreditorius patyrė dėl to, kad negalėjo disponuoti jam grąžintina skola, ir paskatinti skolininką kuo greičiau įvykdyti sprendimą dėl panaikinimo (žr. 2015 m. vasario 12 d. Sprendimo *Komisija / IPK International*, C-336/13 P, EU:C:2015:83, 29 ir 30 punktus).

56 Siekdama nustatyti delspinigių, kurie panaikinus šią baudą turi būti sumokėti įmonei, prieš tai sumokėjusiai Komisijos paskirtą baudą, dydį ši institucija turi taikyti 2012 m. spalio 29 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1268/2012 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių taikymo taisyklių (OL L 362, 2012, p. 1) šiuo tikslu nustatytą palūkanų normą.

57 Taigi, kai įmonės, kuriai Komisija skyrė baudą, kapitalas leidžia jai sumokėti paskirtą baudą ir ši bauda vėliau panaikinama, žala, kurią ši įmonė patyrė dėl prarastos galimybės disponuoti tuo kapitalu, paprastai padengiama Komisijai sumokant delspinigius nuo nepagrįstai sumokėtos baudos sumos, apskaičiuotus pagal Deleguotąjį reglamentą Nr. 1268/2012, šiuo atveju – 988 620 EUR.

58 Atsižvelgiant į tai, negalima atmesti galimybės, kad tam tikromis konkrečiomis aplinkybėmis šių delspinigių suma yra nepakankama, kad būtų užtikrintas visiškas žalos, patirtos praradus galimybę disponuoti nepagrįstai sumokėta suma, atlyginimas.

59 Tokiomis aplinkybėmis, siekdama, kad būtų atlyginta žala, kilusi dėl prarastos galimybės disponuoti nepagrįstai sumokėta suma, kurios nepadengia Komisijos mokėtini delspinigiai, atitinkama įmonė turi pateikti reikalavimą dėl žalos atlyginimo, pagrįstą SESV 340 straipsnio antra pastraipa.

60 Tokį vertinimą patvirtina SESV 266 straipsnio antros pastraipos nuostata, kad institucijos, kurios aktas buvo paskelbtas negaliojančiu, pareiga imtis būtinų priemonių pačiam sprendimui įvykdyti, įskaitant delspinigių pervedimą, nedaro poveikio pareigai, kuri gali kilti taikant SESV 340 straipsnį.

61 Šiuo atveju pažymėtina, kad, pateikdama ieškinį dėl žalos atlyginimo, *Guardian Europe* neprašo grąžinti baudos dalies, kuri 2014 m. lapkričio 12 d. Sprendimu *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (C-580/12 P, EU:C:2014:2363) buvo pripažinta paskirta nepagrįstai, ar sumokėti delspinigius nuo šios sumos už tą laiką, kai ja disponavo Komisija, bet atlyginti šio sprendimo 53 punkte minimą negautą pelną.

62 Taip pat reikia pažymėti, kad, kalbant apie delspinigius, panaikinus 2014 m. gruodžio mėn. Sprendimą *Guardian Europe* negalėtų būti pervesta kita suma nei delspinigių, kuriuos Komisija turi sumokėti, suma, vadovaujantis Deleguotuoju reglamentu Nr. 1268/2012.

63 Todėl reikia konstatuoti, kad *Guardian Europe* pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą pateiktu reikalavimu atlyginti žalą, norint gauti kompensaciją dėl tariamai negauto pelno, nėra siekiama tokio paties rezultato, koks būtų pasiektas ieškiniu dėl panaikinimo dėl 2014 m. gruodžio mėn. sprendimo.

64 Taigi, skundžiamo sprendimo 64 punkte Bendrasis Teismas teisingai nusprendė, kad *Guardian Europe* pateiktas reikalavimas atlyginti žalą, kiek jis susijęs su tariamai negautu pelnu, neturi nei to paties tikslo, nei to paties poveikio kaip galimas ieškinys dėl 2014 m. gruodžio mėn. Komisijos priimto sprendimo panaikinimo, todėl jo negalima laikyti nepriimtinu dėl piktnaudžiavimo procedūra.

65 Todėl negalima kaltinti Bendrojo Teismo, kad jis padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 65 punkte atmetė nepriimtinumo pagrindus, grindžiamus tuo, kad tariamai negauto pelno kompensavimas panaikintų sprendimo, kuris tapo galutinis, pasekmes.

66 Todėl vienintelį pagrindą, pateiktą byloje C-479/17 P priešpriešiniam apeliaciniam skundui pagrįsti, reikia atmesti kaip nepagrįstą ir atmesti šį skundą.

Dėl pagrindinio apeliacinio skundo byloje C-479/17 P

67 Grįsdama savo apeliacinį skundą byloje C-479/17 P *Guardian Europe* nurodo šešis pagrindus.

Dėl šeštojo pagrindo

Šalių argumentai

68 Apeliacinio skundo šeštuoju pagrindu, kurį reikia nagrinėti pirmiausia, *Guardian Europe* teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą nuspręsdamas, kad Europos Sąjungos atsakomybė už Sąjungos teisės pažeidimą gali kilti tik iš galutinėje instancijoje priimto teismo sprendimo.

69 Iš tiesų, *Guardian Europe* tvirtina, kad Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nėra aiškiai nurodyta, jog žemesnės instancijos teismo sprendimas negali būti pagrindas pareikšti ieškinį dėl žalos atlyginimo dėl Sąjungos teisės pažeidimo. 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendime *Köbler* (C-224/01, EU:C:2003:513) įtvirtintas principas neapsiriboja galutinės instancijos teismais.

70 Be to, net jei būtų pripažinta, kad tik valstybės narės galutinės instancijos teismo sprendimas galėtų sukelti atsakomybę už Sąjungos teisės pažeidimą, tai nereiškia, kad šis principas taikytinas ir Bendrajam Teismui, atsižvelgiant į jo ir valstybių narių teismų skirtumus.

71 Be to, kadangi Teisingumo Teismas iš principo negali sprendime pažeisti Sąjungos teisės, skundžiamo sprendimo 122 punkte nurodytas vertinimas reiškia, kad niekada nebūtų pripažinta Sąjungos teismų atsakomybė už Sąjungos teisės pažeidimus.

72 Galiausiai, *Guardian Europe* kaltina Bendrąjį Teismą skundžiamo sprendimo 124 punkte nusprendus, kad ji nenurodė didelių jurisdikcijos pažeidimų, įskaitant procesinio ar administracinio pobūdžio pažeidimus.

73 Europos Sąjunga (kita pagrindinio apeliacinio proceso šalis byloje C-479/17 P), atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, nesutinka su *Guardian Europe* argumentais.

Teisingumo Teismo vertinimas

74 Siekiant įvertinti *Guardian Europe* pareikšto kaltinimo dėl skundžiamo sprendimo 122 punkto pagrįstumą, reikia priminti, kad, atsižvelgdamas į valstybės narės atsakomybės už žalą, sukeltą privatiems asmenims jos padarytais Sąjungos teisės pažeidimais, principą, Teisingumo Teismas nusprendė, kad šis principas taip pat taikomas tais atvejais, kai konkretus pažeidimas kyla iš šios valstybės narės teismo, nagrinėjančio bylą kaip galutinė instancija, sprendimo (žr. 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Köbler*, C-224/01, EU:C:2003:513, 50 punktą).

75 Kad atliktų tokį vertinimą, Teisingumo Teismas, be kita ko, rėmėsi esminiu teisminės valdžios vaidmeniu apsaugant privačių asmenų teises, kurias jie kildina iš Sąjungos normų, ir aplinkybe, kad sprendimą kaip galutinė instancija priimantis teismas paprastai yra galutinė instancija, kurioje privatūs

asmenys gali ginti Sąjungos teisės jiems suteikiamas teises. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pažymėjo, kad, kadangi šių teisių pažeidimas galutiniu šio teismo sprendimu paprastai nebegali būti ištaisytas, iš asmenų negalima atimti galimybės patraukti atsakomybėn valstybę siekiant apginti savo teises (šiuo klausimu žr. 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Köbler*, C-224/01, EU:C:2003:513, 33 ir 34 punktus).

76 Reikia pažymėti, kad, priešingai, nei teigia *Guardian Europe*, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos aiškiai matyti, kad šio sprendimo 74 punkte nurodytas principas netaikomas, kai Sąjungos teisės pažeidimą padarė valstybės narės teismas, priimantis ne galutinį sprendimą (šiuo klausimu žr. 2016 m. liepos 28 d. Sprendimo *Tomášová*, C-168/15, EU:C:2016:602, 36 punktą).

77 Iš tiesų, jei nėra galimybės bylą kaip galutinė instancija nagrinėjančio teismo sprendimo apskųsti pagal vidaus teisę, ieškinys dėl valstybės atsakomybės yra vienintelė teisių gynimo priemonė, leidžianti atkurti pažeistą teisę ir taip užtikrinti veiksmingą teisminę pagal Sąjungos teisę privatiems asmenims suteikiamų teisių gynybą; tai netaikoma žemesnės instancijos teismų priimtiems sprendimams, nes jie gali būti apskųsti pagal vidaus teisę, todėl dėl pastarųjų sprendimų atsiradę Sąjungos teisės pažeidimai gali būti ištaisyti.

78 Taigi, kaip savo išvados 110 punkte pažymėjo generalinis advokatas, naudojimasis teisės gynimo priemone yra tinkamas Sąjungos teisės pažeidimų, kylančių dėl nacionalinių teismų, kurie nėra galutinės instancijos teismai, priimtų sprendimų, ištaisymo būdas.

79 Reikia patikrinti, ar principas, pagal kurį valstybės narės atsakomybė už žalą privatiems asmenims dėl Sąjungos teisės pažeidimo, padaryto šios valstybės narės teismo, kuris nėra galutinės instancijos teismas, sprendimu, yra taikomas Sąjungos atsakomybės sistemoje, numatytoje SESV 340 straipsnio antroje pastraipoje.

80 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, viena vertus, kaip matyti iš ESS 19 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, kuriam pavesta užtikrinti, kad aiškinant ir taikant Sutartis būtų laikomasi teisės, apima kelis teismus, t. y. Teisingumo Teismą, Bendrąjį Teismą ir specializuotus teismus.

81 Kita vertus, SESV 256 straipsnyje numatyta, kad Bendrojo Teismo „kaip pirmosios instancijos“ jurisdikcijai priklauso nagrinėti šioje nuostatoje nurodytus ieškinius, o dėl to teismo sprendimų, priimtų išnagrinėjus šiuos ieškinius, gali būti pateiktas apeliacinis skundas Teisingumo Teismui. Galimybė pateikti apeliacinį skundą šiam teismui taip pat numatyta Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnyje.

82 Taigi Sutartyse įtvirtintos Sąjungos teisminės sistemos ypatybės, siekiant Sąjungos teisinėje sistemoje užtikrinti teisminę kontrolę, leidžia Bendrajam Teismui būti prilygintam valstybės narės teismui, kuris sprendimus priima ne galutinėje instancijoje, kaip savo išvados 112 punkte pažymėjo generalinis advokatas.

83 Šiomis aplinkybėmis, kadangi Sąjungos teisės pažeidimai, atsiradę dėl Bendrojo Teismo sprendimų, dėl kurių gali būti pateiktas apeliacinis skundas Teisingumo Teisme, gali būti ištaisyti, o tai, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 123 punkto, buvo būtent 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (T-82/08, EU:T:2012:494) atvejis, darytina išvada, kad teisės paduoti apeliacinį skundą įgyvendinimas yra tinkamas teisės klaidų, padarytų šiuose sprendimuose, ištaisymo būdas, taigi šio sprendimo 79 punkte nurodytas principas gali būti taikomas minėtiems sprendimams Sąjungos atsakomybės sistemoje, numatytoje SESV 340 straipsnio antroje pastraipoje.

84 Todėl Sąjungos teisės pažeidimai, kylantys iš Bendrojo Teismo sprendimo, kaip antai 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (T-82/08, EU:T:2012:494), negali užtraukti Sąjungos atsakomybės.

85 Taigi Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos skundžiamo sprendimo 122 punkte nuspręsdamas, kad Sąjungos atsakomybė negali atsirasti dėl teismo sprendimo, kurį Sąjungos teismas priėmė ne kaip galutinė instancija, turinio, todėl dėl jo gali būti pateiktas apeliacinis skundas.

86 Kalbant apie šio sprendimo 72 punkte išdėstytą *Guardian Europe* argumentą, susijusį su skundžiamo sprendimo 124 punkte pateiktu Bendrojo Teismo vertinimu, kaip savo išvados 121 punkte pažymėjo generalinis advokatas, priešingai, nei teigia ši bendrovė, iš Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio aiškiai matyti, kad reikalavimas atlyginti žalą, tariamai kilusią dėl 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (T-82/08, EU:T:2012:494), buvo pagrįstas tik tuo, kad Bendrasis Teismas tame sprendime neatsižvelgė į Teisingumo Teismo jurisprudenciją. Taigi Bendrasis Teismas negali būti kaltinamas tuo, kad skundžiamo sprendimo 124 punkte nusprendė, jog ieškovės argumentai šiuo klausimu nebuvo pagrįsti dideliais jurisdikcijos pažeidimais, darančiais žalingą poveikį Sąjungos teismo veiklai.

87 Todėl apeliacinio skundo šeštąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl pirmojo ir ketvirtojo pagrindų

Šalių argumentai

88 Savo pirmuoju ir ketvirtuoju pagrindais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, *Guardian Europe* kaltina Bendrąjį Teismą, kad skundžiamo sprendimo 103 ir 153 punktuose jis nurodė, jog įmonė pati nepatyrė išlaidų, susijusių su Komisijos paskirtos baudos sumokėjimu, ir dėl to ji negali teigti, kad dėl protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo byloje T-82/08 ir vienodo požiūrio principo pažeidimo ginčijamame sprendime ir 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendime *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (T-82/08, EU:T:2012:494) ji patyrė realią ir tikrą žalą, susijusią su nurodytu negautu pelnu.

89 *Guardian Europe* visų pirma teigia, kad Bendrasis Teismas klaidingai taikė Sąjungos teisės sąvoką „įmonė“. Kadangi per administracinę procedūrą Komisijoje, kuriai pasibaigus buvo priimtas ginčijamas sprendimas, *Guardian* įmonių grupė buvo pripažinta „viena įmone“, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę, *Guardian Europe* paskirta bauda buvo apskaičiuota remiantis *Guardian* įmonių grupės pardavimų verte, o ne *Guardian Europe* pardavimų verte; *Guardian* grupė taip pat turėjo būti laikoma „viena įmone“, siekiant pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą įvertinti žalą, atsiradusią dėl Bendrojo Teismo padaryto Chartijos 47 straipsnio pažeidimo ir dėl to, kad Komisija ir Bendrasis Teismas pažeidė vienodo požiūrio principą.

90 *Guardian Europe* taip pat mano, kad, norėdamas įvertinti jos patirtos žalos egzistavimą, Bendrasis Teismas negalėjo nežinoti apie įmonės ryšių su jos patronuojamosiomis bendrovėmis tikrumą, kiek tai susiję ir su jos visiškai nuosavybės teise valdomomis patronuojamosiomis bendrovėmis.

91 Galiausiai *Guardian Europe* teigia, kad Teisingumo Teismas turi visą informaciją, reikalingą, kad būtų galima atlyginti nuostolius dėl negauto pelno, kuriuos ji tariamai patyrė dėl šių pažeidimų.

92 Europos Sąjunga, atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, nesutinka su *Guardian Europe* argumentais.

93 Komisija pirmiausia teigia, kad Bendrasis Teismas turėjo nagrinėti reikalavimą dėl žalos atlyginimo, nes ginčijamame sprendime buvo pažeistas vienodo požiūrio principas. Komisijos teigimu, tai yra priimtinumo klausimas, taigi ir imperatyvumo klausimas, kurį Sąjungos teismas gali ir turi nurodyti savo iniciatyva.

94 Komisija taip pat tvirtina, kad apeliacinio skundo ketvirtasis pagrindas turi būti atmestas kaip nepriimtinas, nes Komisijai pareikštas reikalavimas atlyginti nuostolius dėl negauto pelno yra pavėluotas sprendimo dėl laikinai sumokėtos baudos permokos grąžinimo ginčijimas.

95 Be to, Komisija teigia, kad bet kuriuo atveju Bendrasis Teismas nepadarė jokios klaidos nuspręsdamas, kad *Guardian Europe*, laikinai sumokėjusi baudą, nepatyrė jokios žalos. Iš tiesų, priešingai, nei teigia *Guardian Europe*, ginčijamame sprendime siekiant nustatyti baudą ji nebuvo laikoma viena įmone, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę. Komisijos nuomone, tik juridinio asmens statusą turintys subjektai gali būti laikomi atsakingais už pažeidimus.

96 Galiausiai, papildomai Komisija mano, kad net ir tuo atveju, jei nagrinėjant apeliacinio skundo ketvirtąjį pagrindą pateiktiems argumentams būtų pritarta, *Guardian Europe* dėl tariamo pakankamai aiškaus vienodo požiūrio principo pažeidimo, padaryto ginčijamame sprendime, visiškai nepatyrė negauto pelno pasekmių. Šiuo klausimu Komisija teigia, kad, atsižvelgiant į tai, jog *Guardian Europe* nevykdė vidaus pardavimų, iš tikrųjų tik kitiems adresatams skirtos baudos būtų padidėjusios, jei būtų taikytas baudų apskaičiavimo metodas, pagal kurį į šiuos pardavimus atsižvelgiama.

Teisingumo Teismo vertinimas

97 Pirma, kalbant apie *Guardian Europe* argumentus, susijusius su jos tariamai negautu pelnu dėl vienodo požiūrio principo pažeidimo, padaryto 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendime *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (T-82/08, EU:T:2012:494), kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 122–125 punktų, Bendrasis Teismas atmetė reikalavimą atlyginti žalą, grindžiamą šiuo tariamu pažeidimu, nesiremdamas to sprendimo 103 ir 153 punktuose padarytomis išvadomis, susijusiomis su tuo, kad apeliantė pati nepatyrė išlaidų, susijusių su ginčijamu sprendimu paskirtos baudos sumokėjimu, tačiau motyvuodamas tuo, kad Sąjungos atsakomybė negali atsirasti dėl teismo sprendimo, kurio Sąjungos teismas nepriėmė kaip galutinė instancija. Darytina išvada, kad šie argumentai grindžiami klaidingu skundžiamo sprendimo aiškinimu, todėl yra nepagrįsti, juo labiau kad, kaip matyti iš šio sprendimo 84 punkto, Bendrasis Teismas bet kuriuo atveju teisingai nusprendė, kad toks pažeidimas negali užtraukti Sąjungos atsakomybės pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą.

98 Antra, reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 93 ir 94 punktų, savo atsiliepime į apeliacinį skundą Komisija ginčija tai, kad Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 46 ir 65 punktuose atmetė nepriimtinumo pagrindus, grindžiamus, pirma, reikalavimo atlyginti turtinę žalą, tariamai patirtą dėl ginčijamame sprendime padaryto vienodo požiūrio principo pažeidimo, senaties terminu ir, antra, tuo, kad dėl tokio pažeidimo negauto pelno kompensavimas panaikintų 2014 m. gruodžio mėn. sprendimo teisinius padarinius. Komisijos teigimu, šie nepriimtinumo pagrindai yra imperatyvūs, todėl Teisingumo Teismas juos turi nurodyti savo iniciatyva.

99 Šiuo klausimu, viena vertus, kalbant apie nepriimtinumo pagrindą, grindžiamą minėto reikalavimo senatimi, reikia priminti, kad Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog senatis yra nepriimtinumo pagrindas, kuris, skirtingai nei procesiniai terminai, nėra imperatyvus, bet gali būti pagrindas atmesti ieškinį dėl atsakomybės tik jei atsakovas to prašo (2012 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Evropaïki Dynamiki / Komisija*, C-469/11 P, EU:C:2012:705, 54 punktas), ir kad Sąjungos teismas negali savo iniciatyva tikrinti, ar laikytasi senaties termino, šį klausimą turi iškelti suinteresuotoji šalis (2016 m. birželio 14 d. Sprendimo *Marchiani / Parlamentas*, C-566/14 P, EU:C:2016:437, 94 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

100 Taigi reikia konstatuoti, kad jei Komisija norėtų, jog Teisingumo Teismas panaikintų skundžiamo sprendimo 46 punktą, kuriame nuspręsta atmesti šį nepriimtinumo pagrindą, ji šiais tikslais turėtų pateikti priešpriešinį apeliacinį skundą, kaip matyti iš Teisingumo Teismo procedūros reglamento 174, 176 straipsnių ir 178 straipsnio 2 dalies.

101 Kita vertus, dėl nepriimtinumo pagrindo, grindžiamo tuo, kad ieškinys, kuriuo prašoma kompensuoti negautą pelną dėl ginčijamame sprendime padaryto vienodo požiūrio principo pažeidimo, panaikintų 2014 m. gruodžio mėn. sprendimo teisines pasekmes, nesprendžiant klausimo, ar šį nepriimtinumo pagrindą Teisingumo Teismas gali iškelti savo iniciatyva, reikia pažymėti, kad Komisijos argumentais Bendrajam Teismui priekaištaujama dėl tos pačios teisės klaidos, kaip ir vieninteliame Europos Sąjungos, atstovaujamos Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, priešpriešinio apeliacinio skundo pagrinde byloje C-479/17 P. Tačiau, kaip nurodyta šio sprendimo 66 punkte, šis pagrindas buvo atmestas kaip nepagrįstas.

102 Trečia, dėl *Guardian Europe* argumentų, kad Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 103 ir 153 punktuose klaidingai taikė Sąjungos teisės sąvoką „įmonė“, reikia priminti, jog Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad Sutarčių autoriai konkurencijos teisės pažeidimą padariusiam asmeniui, kurį galima bausti pagal SESV 101 ir 102 straipsnius, nusakyti pasirinko įmonės sąvoką, o ne bendrovės ar juridinio asmens sąvoką, vartojamą SESV 54 straipsnyje (2013 m. liepos 18 d. Sprendimo *Schindler Holding ir kt. / Komisija*, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 102 punktas).

103 Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją Sąjungos konkurencijos teisė taikoma įmonių veiklai ir sąvoka „įmonė“ apima bet kurį ūkinę veiklą vykdantį subjektą, neatsižvelgiant į jo teisinį statusą ar finansavimo būdus (2017 m. balandžio 27 d. Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. / Komisija*, C-516/15 P, EU:C:2017:314, 47 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

104 Teisingumo Teismas taip pat yra pažymėjęs, kad sąvoka „įmonė“ šiame kontekste turi būti suprantama kaip reiškianti ekonominį vienetą, net jei teisiniu požiūriu šį ekonominį vienetą sudaro keletas fizinių ar juridinių asmenų (2017 m. balandžio 27 d. Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. / Komisija*, C-516/15 P, EU:C:2017:314, 48 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

105 Taigi sąvoka „įmonė“, kaip nurodyta šio sprendimo pirmesniame punkte, yra vartojama būtent siekiant įgyvendinti atitinkamas Sąjungos konkurencijos teisės nuostatas ir, be kita ko, siekiant įvardyti SESV 101 ir 102 straipsnių pažeidimą padariusį asmenį.

106 Tačiau ši sąvoka netaikoma nagrinėjant ieškinį dėl žalos atlyginimo, grindžiamą SESV 340 straipsnio antra pastraipa. Iš tiesų, kaip savo išvados 73 punkte pažymėjo generalinis advokatas, toks ieškinys yra pagal bendrąsias teisės normas pareiškiamas ieškinys, kuriam taikomos bendrosios procesinės normos, kurioms šiuo atveju galioja bendrovių teise grindžiami principai, nepriklausomai nuo atsakomybės pagal kartelių teisę logikos.

107 Todėl Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 103 ir 153 punktuose klaidingai netaikė Sąjungos teisės sąvokos „įmonė“.

108 Ketvirta, kiek tai susiję su *Guardian Europe* kritika dėl jos santykių su patronuojamosiomis bendrovėmis tikrumo ir skundžiamo sprendimo 103 ir 153 punktuose Bendrojo Teismo padarytos išvados, kad įmonė pati nepatyrė su baudos mokėjimu susijusių išlaidų, pirmiausia reikia priminti, kad kai asmuo reikalauja jam priklausančio žalos atlyginimo, jis, be kita ko, turi įrodyti, kad žalą, kurią atlyginti reikalauja, patyrė asmeniškai.

109 Nagrinėjamu atveju, kalbant apie *Guardian Europe* nurodytą žalą dėl negauto pelno, reikia priminti, kad, kaip matyti iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos, neginčijama, kad, viena vertus, *Guardian Europe* ir jos patronuojančiajai bendrovei solidariai skirtos 148 000 000 EUR baudos dalis, t. y. 111 000 000 EUR, buvo iš karto sumokėta Komisijai 2008 m. kovo mėn., dėl 37 000 000 EUR likučio buvo pateikta banko garantija, ir kad, kita vertus, 2013 m. liepos mėn. ši garantija buvo panaikinta, o bendra 48 263 003 EUR suma, lygi baudos likučio ir delspinigių sumai, vėliau buvo sumokėta Komisijai.

110 Taip pat neginčijama, kad priėmus 2014 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), kuriuo, be kita ko, minėta bauda buvo sumažinta iki 103 600 000 EUR sumos, 7 400 000 EUR suma, kuri sudarė pradinės 111 000 000 EUR sumos permoką, palyginti su Teisingumo Teismo patikslinta bauda, ir 48 263 003 EUR suma, pervesta Komisijai tada, kai buvo panaikinta banko garantija, t. y. bendra 55 663 003 EUR suma, buvo nepagrįsta.

111 Šiomis aplinkybėmis nagrinėjant Bendrajame Teisme pareikštą reikalavimą atlyginti žalą, tariamai patirtą dėl vienodo požiūrio principo pažeidimo, *Guardian Europe* pareikalavo 9 292 000 EUR kompensacijos už jos tariamai negautą pelną laikotarpiu nuo 2008 m. kovo mėn., kai buvo sumokėta 111 000 000 EUR suma, iki 2014 m. lapkričio 12 d., kai Teisingumo Teismas priėmė sprendimą sumažinti skirtą baudą. Nurodytą negautą pelną visų pirma sudarė skirtumas tarp, viena vertus, Komisijos sumokėtų delspinigių tada, kai Teisingumo Teismas sumažino baudą, ir, kita vertus, *Guardian Europe* pelno, kurį ji galėjo gauti per nurodytą laikotarpį, jei, užuot sumokėjusi nepagrįstą 55 663 003 EUR sumą, šią sumą būtų investavusi į savo veiklą.

112 Be to, kalbant apie Bendrajame Teisme pareikštą reikalavimą atlyginti žalą, tariamai patirtą dėl protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo byloje T-82/08, pažymėtina, kad *Guardian Europe* pareikalavo 1 671 000 EUR kompensacijos už jos tariamai negautą pelną laikotarpiu nuo 2010 m. vasario 12 d., t. y. dienos, kai, jos nuomone, turėjo būti priimtas sprendimas byloje T-82/08, iki 2012 m. rugsėjo 27 d., kai buvo priimtas sprendimas toje byloje, nes minėtoje byloje buvo pažeistas protingas bylos išnagrinėjimo terminas. Nurodytą negautą pelną visų pirma sudarė skirtumas tarp, viena vertus, Komisijos sumokėtų delspinigių, susidariusių per minėtą laikotarpį, kai Teisingumo Teismas sumažino baudą, ir, kita vertus, *Guardian Europe* pelno, kurį ji galėjo gauti per tą patį laikotarpį, jei, užuot nedelsiant sumokėjusi nepagrįstą 7 400 000 EUR sumą, šią sumą būtų investavusi į savo veiklą.

113 Kaip matyti iš Bendrojo Teismo išvadų, nurodytų skundžiamo sprendimo 100–102 punktuose, kiek tai susiję su, pirma, 111 000 000 EUR suma, sumokėta Komisijai 2008 m. kovo mėn., *Guardian Industries* sumokėjo 20 000 000 EUR sumą. Kalbant apie likusią 91 000 000 EUR sumą, pažymėtina, kad nors ją *Guardian Europe* sumokėjo Komisijai, vis dėlto pagal kelis *Guardian Europe* ir jos septynių patronuojamųjų bendrovių susitarimus būtent pastarosios nuo 2007 m. gruodžio 31 d. apskaitoje ir finansiškai padengė Komisijos paskirtos baudos dalį, atitinkančią 91 000 000 EUR sumą, pagal minėtais susitarimais nustatytą paskirstymą. Antra, kiek tai susiję su 48 263 003 EUR suma, sumokėta 2013 m. liepos mėn., kiekviena iš septynių *Guardian Europe* patronuojamųjų bendrovių tiesiogiai sumokėjo Komisijai po dalį šios sumos.

114 Iš to darytina išvada, kad nepagrįstai paskirta 55 663 003 EUR suma, įskaitant 7 400 000 EUR sumą, pervestą Komisijai 2008 m. kovo mėn., iš tikrųjų buvo sumokėta ne *Guardian Europe*, o iš dalies jos septynių patronuojamųjų bendrovių ir iš dalies – *Guardian Industries*, o tai neginčija ir *Guardian Europe*.

115 Vis dėlto reikia atsižvelgti į tai, kad, kaip nurodo *Guardian Europe* savo pastabose Teisingumo Teismui ir kaip ji buvo nurodžiusi Bendrajame Teisme, šiai bendrovei priklausė 100 % jos patronuojamųjų bendrovių kapitalo. Tokiomis aplinkybėmis, kaip savo išvados 79 punkte iš esmės nurodė generalinis advokatas, minėtų patronuojamųjų bendrovių finansinis susilpninimas sumokėjus nagrinėjamą baudą iš tiesų yra finansinė žala, kurią patiria bendrovė, kuri visapusiškai valdo šias patronuojamąsias bendroves. Atsižvelgdamas į šią aplinkybę, Bendrasis Teismas negalėjo, nepadarydamas teisės klaidos, remtis tuo, kad *Guardian Europe* patronuojamosios bendrovės sumokėjo šią baudą, taigi ši bendrovė pati nepatyrė su minėtos baudos mokėjimu susijusių išlaidų, taip pat dėl tos priežasties negalėjo daryti išvados, kad ji negali reikalauti kompensacijos už negautą pelną, nurodytą šio sprendimo 111 ir 112 punktuose.

116 Vis dėlto ši teisės klaida negali sukelti abejonių dėl Bendrojo Teismo sprendimo atmesti *Guardian Europe* reikalavimus atlyginti žalą dėl minėto negauto pelno. Iš tiesų ši bendrovė negali pagrįstai tvirtinti, kad ji pati patyrė realią ir tikrą žalą, kurią sudaro negautas pelnas, susijęs su negalėjimu

investuoti į savo veiklą sumų, kurias Komisijai nepagrįstai sumokėjo septynios jos patronuojamosios bendrovės ir *Guardian Industries*, nebent įrodytų, kad jei šios bendrovės būtų galėjusios disponuoti šiomis sumomis, jos būtų investavusios jas į *Guardian Europe* veiklą.

117 Tačiau *Guardian Europe* nepateikė jokių duomenų, kuriais remiantis būtų galima įrodyti tokią aplinkybę; ši bendrovė tik tvirtino, kad jos patronuojamųjų bendrovių ir *Guardian Industries* atliktas baudos mokėjimas lėmė jos išteklių sumažėjimą ir tai turėjo įtakos jos veiklai Europoje.

118 Taigi iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Bendrasis Teismas pagrįstai atmetė reikalavimus kompensuoti minėtą negautą pelną.

119 Todėl apeliacinio skundo pirmasis ir ketvirtasis pagrindai turi būti atmesti.

Dėl antrojo pagrindo

120 Apeliacinio skundo antruoju pagrindu *Guardian Europe* teigia, kad nustatydamas jai tik 82 % sumos, kurią ji prašė sumokėti už išlaidas, susijusias su banko garantija, sumokėtas laikotarpiu, kai byloje T-82/08 viršytas protingas bylos išnagrinėjimo terminas, remdamasis tuo, kad *Guardian Europe* patronuojančioji bendrovė, t. y. *Guardian Industries*, sumokėjo 18 % šios sumos, Bendrasis Teismas klaidingai taikė Sąjungos teisės sąvoką „įmonė“ ir iškraipė *Guardian Europe* pateiktus įrodymus.

121 Kadangi šis pagrindas susijęs su Bendrojo Teismo priteisto turtinės žalos, kurią patyrė *Guardian Europe* dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo laikotarpiu, kai buvo viršytas protingas bylos išnagrinėjimo terminas byloje T-82/08, atlyginimo suma ir, kaip matyti iš šio sprendimo 43 punkto, skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 1 punktas buvo panaikintas, todėl nebereikia nagrinėti minėto pagrindo.

Dėl trečiojo ir penktojo pagrindų

Šalių argumentai

122 Trečiuoju ir penktuoju pagrindais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, *Guardian Europe* kaltina Bendrąjį Teismą padarius teisės klaidą, nes jis atmetė jos reikalavimus atlyginti tariamai patirtą žalą jos reputacijai, padarytą pažeidus protingą bylos išnagrinėjimo terminą byloje T-82/08, taip pat ginčijamame sprendime ir 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendime *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (T-82/08, EU:T:2012:494) pažeidus vienodo požiūrio principą, remdamasis tuo, kad, pirma, nebuvo pateikta nurodytos neturtinės žalos įrodymų, ir, antra, dėl šių pažeidimų jos reputacijai padaryta žala buvo pakankamai atlyginta nustačius protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimą byloje T-82/08, taip pat Teisingumo Teismui panaikinus ginčijamą sprendimą ir sumažinus paskirtą baudą.

123 *Guardian Europe* pabrėžia, kad teisė į neturtinės žalos atlyginimą grindžiama teisės į bylos išnagrinėjimą per protingą terminą, įtvirtintos Chartijos 47 straipsnyje, tikslu ir kad Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijoje pripažįstama prezumpcija, jog per ilga proceso trukmė lemia neturtinę žalą.

124 Be to, *Guardian Europe* pažymi, kad tai, jog ginčijamame sprendime Komisijos jai skirta bauda buvo didžiausia, sudarė įspūdį, kad ši bendrovė buvo pagrindinė tame sprendime nurodyto kartelio dalyvė, nors ji buvo mažiausia gamintoja ir jos dalyvavimas šiame kartelyje buvo trumpiausias; šis įspūdis buvo ištaisytas tik Teisingumo Teismui priėmus 2014 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Guardian*

Industries ir Guardian Europe / Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), kuriuo jis sumažino *Guardian Europe* skirtos baudos dydį iki antros mažiausios sumos, remdamasis tuo, kad Komisija pažeidė nediskriminavimo principą.

125 Taigi *Guardian Europe* „santykinė reikšmė“ darant pažeidimą pernelyg ilgai buvo išlaikyta neproporcingai didelė, todėl bendrovė turėtų galėti reikalauti kompensacijos ir neprivalo pateikti jokių papildomų įrodymų.

126 Galiausiai, *Guardian Europe* nuomone, nei konstatavimas, kad buvo pažeistas protingas bylos išnagrinėjimo terminas, nei Teisingumo Teismo sprendimas panaikinti ginčijamą sprendimą ir sumažinti skirtą baudą nebuvo tinkamas žalos reputacijai, kurią ji patyrė iki minėto konstatavimo ir sprendimo panaikinimo, atlyginimas.

127 Šiuo klausimu *Guardian Europe* primena, kad Komisijos skirtos baudos įmonėms, kurios pažeidžia Sąjungos konkurencijos teisės normas, yra viešai skelbiamos tam, kad rinkos dalyviai, įskaitant vartotojus, žinotų apie jas. Taigi *Guardian Europe* pagrindinėje byloje nagrinėjamu laikotarpiu buvo klaidingai suvokiama kaip pagrindinė kartelio, kuriuo kaltinama ginčijamame sprendime, veikėja.

128 Šiomis aplinkybėmis *Guardian Europe* mano, kad vienintelė tinkama žalos atlyginimo forma šioje byloje yra piniginė kompensacija, apskaičiuota pagal jos baudos dydį, kaip Bendrasis Teismas nusprendė 2011 m. birželio 16 d. Sprendime *Bavaria / Komisija* (T-235/07, EU:T:2011:283, 342 ir 343 punktai).

129 Europos Sąjunga, atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, nesutinka su *Guardian Europe* argumentais.

130 Komisija, remdamasi, be kita ko, 2013 m. vasario 28 d. Sprendimu *Inalca ir Cremonini / Komisija* (C-460/09 P, EU:C:2013:111, 99 punktas), tvirtina, kad reikalavimo atlyginti žalą dėl ginčijamu sprendimu tariamai padaryto neigiamo poveikio *Guardian Europe* reputacijai senaties terminas yra suėjęs, nes pažeidimas nėra pasikartojantis ir įvyko to sprendimo priėmimo dieną.

131 Papildomai Komisija tvirtina, kad *Guardian Europe* argumentai yra nepagrįsti.

Teisingumo Teismo vertinimas

132 Pirma, kalbant apie *Guardian Europe* argumentus, susijusius su jos tariamai negautu pelnu dėl vienodo požiūrio principo pažeidimo, padaryto 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendime *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (T-82/08, EU:T:2012:494), kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 122–125 punktų, Bendrasis Teismas atmetė reikalavimą atlyginti žalą, grindžiamą šiuo tariamu pažeidimu, nesiremdamas tuo, kad nebuvo pateikta nurodytos neturtinės žalos įrodymų, ar tuo, kad žala, padaryta ieškovės reputacijai dėl šio pažeidimo, buvo pakankamai atlyginta, tačiau motyvuodamas tuo, kad Sąjungos atsakomybė negali atsirasti dėl teismo sprendimo, kurio Sąjungos teismas nepriėmė kaip galutinė instancija. Darytina išvada, kad šie argumentai grindžiami klaidingu skundžiamo sprendimo aiškinimu, todėl yra nepagrįsti, juo labiau kad, kaip matyti iš šio sprendimo 84 punkto, Bendrasis Teismas bet kuriuo atveju teisingai nusprendė, kad toks pažeidimas negali užtraukti Sąjungos atsakomybės, vadovaujantis SESV 340 straipsnio antra pastraipa.

133 Antra, dėl Komisijos argumentų, susijusių su reikalavimo atlyginti tariamą žalą *Guardian Europe* reputacijai dėl ginčijamame sprendime padaryto vienodo požiūrio principo pažeidimo senaties terminu, kadangi, kaip matyti iš šio sprendimo 99 punkte nurodytos jurisprudencijos, nereikia savo iniciatyva nagrinėti, ar tokiu reikalavimu laikytasi jam taikomo senaties termino, šiuos argumentus Komisija turėjo pateikti padavusi priešpriešinį apeliacinį skundą, kaip to reikalaujama pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 174, 176 straipsnius ir 178 straipsnio 2 dalį.

134 Trečia, *Guardian Europe* ginčija motyvus, dėl kurių Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 115 ir 148 punktuose atmetė jos reikalavimus atlyginti tariamai patirtą žalą jos reputacijai, padarytą ginčijamame sprendime pažeidus vienodo požiūrio principą, taip pat pažeidus protingą bylos išnagrinėjimo terminą byloje T-82/08, t. y. viena vertus, kad ji neįrodė, kad šie pažeidimai gali pakenkti jos reputacijai, kaip konstatuota skundžiamo sprendimo 113 ir 145 punktuose, ir, kita vertus, net jeigu šie pažeidimai darė neigiamą poveikį *Guardian Europe* reputacijai, tai, kad buvo konstatuotas protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimas byloje T-82/08 ir Teisingumo Teismas panaikino ginčijamą sprendimą ir sumažino paskirtos baudos dydį, buvo pakankamos priemonės, kad būtų atlyginta nurodyta neturtinė žala, kaip konstatuota skundžiamo sprendimo 114 ir 146 punktuose.

135 Kalbant visų pirma apie skundžiamo sprendimo 113 ir 145 punktuose nurodytus motyvus, reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją, viena vertus, žala, kurią atlyginti prašoma ieškinyje dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą, turi būti reali ir tikra. Kita vertus, tam, kad kiltų Sąjungos deliktinė atsakomybė, žala turi gana tiesiogiai išplaukti iš institucijų neteisėtų veiksmų. Bet kuriuo atveju šalis, kuri kelia klausimą dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės, turi pateikti įtikinamų įrodymų tiek dėl jos nurodytos žalos buvimo, tiek dėl tos žalos dydžio, taip pat įrodyti pakankamai tiesioginio priežastinio ryšio tarp atitinkamos institucijos veiksmų ir nurodytos žalos buvimą (2017 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Safa Nicu Sepahan / Taryba*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 61 ir 62 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

136 Iš to matyti, kad *Guardian Europe* argumentai, jog nagrinėjamu atveju egzistuoja prezumpcija dėl nurodytos neturtinės žalos, dėl kurios ji neprivalo pateikti jokių įrodymų šiuo klausimu, yra nepagrįsti.

137 Be to, reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją tik Bendrasis Teismas yra kompetentingas konstatuoti ir vertinti faktus ir iš principo nagrinėti įrodymus, kuriais jis grindžia tuos faktus. Iš tikrųjų, jei šie įrodymai buvo gauti teisėtai, buvo laikomasi bendrųjų teisės principų ir įrodinėjimo pareigai ir įrodymų pateikimui taikomų procedūros taisyklių, tik Bendrasis Teismas gali nustatyti jam pateiktos medžiagos vertę. Todėl toks vertinimas pats savaime, išskyrus šių įrodymų iškraipymo atvejus, nėra teisės klausimas, kurį turi nagrinėti Teisingumo Teismas. Be to, toks iškraipymas turi būti aiškiai matomas iš bylos medžiagoje esančių dokumentų, nesant reikalo iš naujo vertinti faktinių aplinkybių ir įrodymų (2016 m. birželio 16 d. Sprendimo *Evonik Degussa ir AlzChem / Komisija*, C-155/14 P, EU:C:2016:446, 23 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

138 Šiuo atveju skundžiamo sprendimo 112 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad *Guardian Europe* argumentai, jog ginčijamu sprendimu sukuriamas klaidingas įspūdis, susijęs su šios įmonės vaidmeniu lakštinio stiklo kartelyje, nepagrįsti įrodymais, patvirtinančiais, kad šiame sprendime padarytas vienodo požiūrio principo pažeidimas dėl savo sunkumo galėjo turėti didesnę įtaką jos reputacijai nei jos dalyvavimas kartelyje.

139 Be to, skundžiamo sprendimo 144 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad *Guardian Europe* argumentai, jog ši bendrovė ilgiau buvo laikoma turinčia ypatingą atsakomybę už nagrinėjamą pažeidimą dėl protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo byloje T-82/08, nepagrįsti įrodymais, patvirtinančiais, kad protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimas dėl savo sunkumo galėjo turėti didesnę įtaką ieškovės reputacijai nei ginčijamas sprendimas.

140 Reikia pažymėti, kad *Guardian Europe* neįrodė ir net netvirtino, kad skundžiamo sprendimo 112 ir 144 punktuose pateikti vertinimai buvo pagrįsti iškraipytais įrodymais.

141 Tokiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 113 ir 145 punktuose teisingai nusprendė, kad *Guardian Europe* neįrodė, jog dėl ginčijamame sprendime padaryto vienodo požiūrio principo pažeidimo ir dėl protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo byloje T-82/08 galėjo būti pakenkta jos reputacijai, todėl skundžiamo sprendimo 115 ir 148 punktuose atmetė šiuo pagrindu pateiktus reikalavimus atlyginti žalą.

142 Antra, kalbant apie skundžiamo sprendimo 114 ir 146 punktuose nurodytus motyvus, iš šių punktų teksto aiškiai matyti, kad šie motyvai yra pertekliniai, nes skundžiamo sprendimo 113 ir 145 punktuose nurodytų motyvų pakanka, kad būtų atmesti reikalavimai atlyginti žalą, tariamai padarytą *Guardian Europe* reputacijai.

143 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, jei vienas iš Bendrojo Teismo nurodytų motyvų yra pakankamas jo sprendimo rezoliucinei daliai pateisinti, trūkumai, kurių gali turėti kitas to sprendimo motyvas, negali daryti įtakos minėtai rezoliucinei daliai, todėl šiais trūkumais grindžiamas pagrindas yra nereikšmingas ir turi būti atmestas (2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Komisija / CAS Succhi di Frutta*, C-496/99 P, EU:C:2004:236, 68 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

144 Todėl apeliacinio skundo trečiąjį ir penktąjį pagrindus reikia atmesti kaip iš dalies nereikšmingus ir iš dalies nepagrįstus.

Dėl ieškinio Bendrajame Teisme

145 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą, kai apeliacinis skundas yra pagrįstas, Teisingumo Teismas Bendrojo Teismo sprendimą panaikina. Jis gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti, arba grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad jis priimtų sprendimą.

146 Nagrinėjamu atveju, kadangi apeliacinis skundas byloje C-447/17 P buvo pripažintas pagrįstu ir kadangi skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 1 punktas buvo panaikintas, Teisingumo Teismas mano, kad reikia priimti galutinį sprendimą dėl *Guardian Europe* pareikšto ieškinio dėl žalos atlyginimo, kiek juo siekiama, kad būtų priteista atlyginti žalą, atsiradusią dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo praėjus protingam bylos išnagrinėjimo terminui byloje T-82/08.

147 Šiuo klausimu primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją Sąjungos deliktinės atsakomybės, kaip ji suprantama pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą, atsiradimas siejamas su visų sąlygų įvykdymu, t. y. veiksmų, kuriais kaltinama Sąjungos institucija, neteisėtumu, žalos realumu ir priežastinio ryšio tarp šios institucijos veiksmų ir nurodytos žalos buvimu (2016 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Ledra Advertising ir kt. / Komisija ir ECB*, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 64 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

148 Kaip Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jeigu viena iš šių sąlygų neįvykdyta, turi būti atmestas visas ieškinys ir nereikia nagrinėti kitų Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygų (1999 m. spalio 14 d. Sprendimo *Atlanta / Europos bendrija*, C-104/97 P, EU:C:1999:498, 65 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Be to, Sąjungos teismas neprivalo nagrinėti šių sąlygų tam tikra nustatyta tvarka (2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Trubowest Handel ir Makarov / Taryba ir Komisija*, C-419/08 P, EU:C:2010:147, 42 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

149 Dėl šio sprendimo 32–41 punktuose išdėstytų motyvų *Guardian Europe* Bendrajame Teisme pareikštas ieškinys dėl žalos atlyginimo, kiek juo siekiama, kad būtų priteista 936 000 EUR suma tariamai turtinei žalai, atsiradusiai dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo praėjus protingam bylos išnagrinėjimo terminui byloje T-82/08, atlyginti, turi būti atmestas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

150 Pagal procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra pagrįstas ir pats Teisingumo Teismas priima galutinį sprendimą byloje, išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.

151 Pagal šio reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniam procesui pagal minėto reglamento 184 straipsnio 1 dalį, iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.

152 Kadangi Europos Sąjunga, atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo ir Komisijos, reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas iš *Guardian Europe*, o ši bylą pralaimėjo, kiek tai susiję ir su apeliaciniu skundu byloje C-447/17 P, ir su pagrindiniu apeliaciniu skundu byloje C-479/17 P, reikia nurodyti šiai bendrovei padengti ne tik savo, bet ir visas Europos Sąjungos, atstovaujamos Europos Sąjungos Teisingumo Teismo ir Komisijos, nagrinėjant bylą tiek pirmojoje instancijoje, tiek šiuos du apeliacinius skundus patirtas bylinėjimosi išlaidas.

153 Be to, kadangi *Guardian Europe* reikalavo iš Europos Sąjungos, atstovaujamos Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, priteisti bylinėjimosi išlaidas, o ši pralaimėjo bylą dėl vienintelio savo pagrindo, kiek tai susiję su priešpriešiniu apeliaciniu skundu byloje C-479/17 P, ji turi padengti ne tik savo, bet ir visas *Guardian Europe* bylinėjimosi išlaidas, patirtas dėl minėto priešpriešinio apeliacinio skundo.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **Panaikinti 2017 m. birželio 7 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimo *Guardian Europe / Europos Sąjunga* (T-673/15, EU:T:2017:377) rezoliucinės dalies 1 punktą.**

2. **Atmesti *Guardian Europe Sàrl* pateiktą pagrindinį apeliacinį skundą byloje C-479/17 P.**

3. **Atmesti Europos Sąjungos, atstovaujamos Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, pateiktą priešpriešinį apeliacinį skundą byloje C-479/17 P.**

4. **Atmesti *Guardian Europe Sàrl* pareikštą ieškinį dėl žalos atlyginimo, kiek juo siekiama, kad būtų priteista 936 000 EUR suma tariamai turtinei žalai, atsiradusiai dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo praėjus protingam bylos, kurioje priimtas 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimas *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (T-82/08, EU:T:2012:494), išnagrinėjimo terminui, atlyginti.**

5. **Priteisti iš *Guardian Europe Sàrl*, be jos pačios bylinėjimosi išlaidų, visas Europos Sąjungos, atstovaujamos Europos Sąjungos Teisingumo Teismo ir Europos Komisijos, patirtas bylinėjimosi išlaidas tiek pirmojoje, tiek apeliacinėje instancijose, kiek tai susiję su apeliaciniu skundu byloje C-447/17 P ir pagrindiniu apeliaciniu skundu byloje C-479/17 P.**

6. **Priteisti iš Europos Sąjungos, atstovaujamos Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, be jos pačios bylinėjimosi išlaidų, visas *Guardian Europe Sàrl* patirtas bylinėjimosi išlaidas, kiek tai susiję su priešpriešiniu apeliaciniu skundu byloje C-479/17 P.**

Parašai.